

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

الرحمن
علیه صاب

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

زکات

نور محمد حسن علی قلی زاده

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

احكام زكات

نويسنده:

محمد حسين فلاح زاده

ناشر چاپي:

ستاد اقامه نماز

ناشر ديجيتالي:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	احکام زکات
۷	مشخصات کتاب
۷	فهرست
۹	احکام زکات
۱۵	وظیفه کشاورزان و باغ داران
۱۶	کسر مخارج
۱۸	دو مسأله:
۲۱	دو مسأله
۲۱	وظیفه دام داران
۲۲	توضیح شرایط:
۲۲	الف) گذشت سال
۲۲	ب) بیکار بودن
۲۳	ج) بیابان چر بودن
۲۴	د) به نصاب رسیدن
۲۴	نصاب گوسفند
۲۵	نصاب گاو
۲۶	نصاب شتر
۲۷	چند مسأله:
۲۷	وظیفه سگه داران
۲۸	توضیح شرایط:
۲۹	مقدار زکات
۳۰	توضیح مصارف زکات
۳۱	احکام مصرف زکات

۳۵ مستحبات پرداخت زکات:

۴۶ درباره مرکز

سرشناسه : فلاح زاده ، محمدحسین ، 1338 -

عنوان و نام پدیدآور : احکام زکات / محمدحسین فلاح زاده .

مشخصات نشر : تهران : ستاد اقامه نماز و احیای زکات ، 1384.

مشخصات ظاهری : 29 ص .؛ م س 21/5 × 11

شابک : 1500 ریال : 1-96-7309-964-978-964-7309-964-7-7 ؛ 140000 ریال (چاپ چهارم)

وضعیت فهرست نویسی : فاپا

یادداشت : چاپ دوم.

یادداشت : چاپ سوم: 1391 (فپا).

یادداشت : چاپ چهارم: 1392.

یادداشت : عنوان روی جلد: زکات.

یادداشت : کتابنامه به صورت زیرنویس .

عنوان روی جلد : زکات.

موضوع : زکات

شناسه افزوده : ستاد اقامه نماز و احیای زکات

رده بندی کنگره : 4/BP188/ف8 الف 3 1384

رده بندی دیویی : 297/356

شماره کتابشناسی ملی : م 83-17001

ص: 1

وظیفه کشاورزان و باغ داران...8

کسر مخارج...8

وظیفه دام داران...14

نصاب گوسفند...17

نصاب گاو...18

نصاب شتر...19

وظیفه سگه داران...20

مقدار زکات...22

توضیح مصارف زکات...23

احکام مصارف زکات...24

مستحبات پرداخت زکات...28

ص: 2

احكام زكات

محمد حسين فلاح زاده

ص: 3

سرشناسه: فلاح زاده، محمدحسین، 1339 -

عنوان و نام پدیدآور: زکات / محمد حسین فلاح زاده.

مشخصات نشر: تهران، انتشارات ستاد اقامه نماز، 1383

مشخصات ظاهری: 32 ص

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

شابک: 7-96-7309-964-978، قیمت 8000 ریال

یادداشت: کتاب نامه: به صورت زیرنویس

موضوع: زکات

شناسه افزوده: انتشارات ستاد اقامه نماز

رده بندی کنگره: 13 الف 8 ف / 4 / BP188

رده بندی دیویی: 297/356

شماره کتاب شناسی ملی: 17001 - 83 م.

نام کتاب: زکات

نویسنده: محمد حسین فلاح زاده

ناشر: موسسه فرهنگی - انتشاراتی ستاد اقامه نماز

تیراژ: 10000 جلد

نوبت چاپ: دوم، بهار 1391

چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات اوقاف

قیمت: 8000 ریال

مراکز پخش:

2- دفاتر ستادهای اقامه نماز سراسر کشور

شابک: 978-964-7309-96-7

خیراندیش دیجیتال: انجمن مددکاری امام زمان (عج) اصفهان

ویراستار کتاب: خانم پریرا صادقیان

ص: 4

همهٔ مسلمانان می‌دانند و باور دارند که پرداخت زکات، یکی از واجبات دینی و از وظایف مهم اقتصادی آنان است.

در آیات بسیاری از قرآن کریم (1) پرداخت زکات در کنار اقامهٔ نماز قرار گرفته و از ویژگی‌های مؤمنان و حکومت صالحان شمرده شده است.

در روایات متعددی از معصومین علیهم السلام نیز بر این وظیفهٔ مهم تأکید شده و اهمیت و آثار آن یادآوری گشته است. (2)

زکات باید مانند نماز و روزه با تبت و به قصد قربت و اطاعت دستور خداوند پرداخت شود و اگر با این

ص: 5

1- مانند آیه 177 سوره بقره و آیه 11 سوره توبه و آیه 4 سوره مؤمنون و آیه 78 سوره حج.

2- در کتاب شریف وسائل الشیعه، ج 6، ص 18 تعدادی از این روایات آورده شده است.

قصده نباشد زکات محسوب نمی شود و وظیفه انجام نشده است. پس زکات رنگ معنوی و الهی دارد و از عبادات شمرده می شود.

زکات، موارد و مصارف معین و احکام خاصی دارد که در کتب فقهی به طور دقیق بیان شده است. برای عمل به این واجب الهی، شناخت آن موارد و مصارف و احکام لازم است

زکات، بر دو قسم است یک قسم آن مالیات بدن و حیات است که هر سال یک مرتبه در روز عید فطر پرداخت می شود و به نام زکات فطره معروف است و بر تمام کسانی که فقیر نباشند واجب است قسم دوم زکات اموال است که در این نوشته به احکام آن خواهیم پرداخت.

احکام زکات در پاسخ به سؤال های زیر بیان می شود:

الف) چه کسانی باید زکات بپردازند؟

ب) چه چیزهایی زکات دارد؟

ج) چه وقت باید زکات پرداخت؟

د) چه مقدار باید زکات پرداخت؟

ه) موارد مصرف زکات کدام است؟

ص: 6

سؤال اول: چه کسانی باید زکات بپردازند؟

جواب: زکات بر کشاورزان، باغ داران، دام داران و سگه داران واجب است، که موارد هر کدام از محصولات کشاورزی و باغی و دام ها و سگه هایی که زکات دارد در پاسخ سؤال بعدی خواهد آمد؟

سؤال دوم: چه چیزهایی زکات دارد؟

جواب: اموالی که زکات دارد و در اصطلاح فقهی به آن ها متعلقات زکات گفته می شود بدین شرح است. (1)

الف: محصولات کشاورزی و باغی (غلات)

گندم

جو

خرما

کشمش

ب - دام ها

گوسفند

گاو و گاو میش

شتر

ج - سگه ها

طلا

نقره

ص: 7

پس از بیان متعلقات زکات و پیش از پرداختن به پاسخ سؤال سوم، وظیفه هر یک از کسانی که زکات بر آن ها واجب می شود به طور جداگانه مشخص خواهیم کرد.

وظیفه کشاورزان و باغ داران

کسانی که گندم یا جو کشت می کنند، یا درختان خرما و انگور دارند، چنان چه محصول و میوه به دست آمده کم تر از 847/207 کیلوگرم (1) نباشد، باید زکات آن را بپردازند و اگر از این مقدار کم تر باشد، زکات ندارد.

البته می توانند هزینه های به دست آمدن محصول را از آن کسر کنند و زکات باقی مانده آن را بپردازند. (2)

ص: 8

-
- 1- مقدار دقیق همان است که در متن آمده است و همین مقدار باید ملاک محاسبه قرار گیرد، اما برای آن که در ذهن بماند، و مطابق قاعده گرد کردن اعداد اگر وزن محصول به دست آمده حدود 850 کیلوگرم باشد زکات دارد و برخی از فقهاء مقدار آن را به تقریباً 885 کیلوگرم دانسته اند (آیه الله صافی)
 - 2- توضیح المسائل، م 1864.

هزینه های به دست آمدن محصول را به طور خلاصه می توان، مخارج کاشت، داشت و برداشت نامید.

- مخارج کاشت؛ مانند بذر، کود، مزد تراکتور و شخم زدن زمین، مزد تسطیح و آماده سازی زمین، پول نهال و درخت خریداری شده، مزد بذر پاشی و نهال کاری، مخارج کانال کشی و جوی سازی و حفر چاه و قیمت وسیله ای که برای کاشت همان محصول خریداری شده، مثل موتور پمپ و لوله و چنان چه مخصوص آن نیست، و در فعالیت های دیگر کشاورزی یا باغ داری از آن استفاده می کند یا در سال های دیگر نیز استفاده می شود، تنها قیمت استهلاک مقداری که برای کاشت همین محصول و برای به دست آمدن محصول همین سال بوده محاسبه می شود، ولی احتیاط آن است که قیمت استهلاک دستگاه ها را محاسبه نکنند.

- مخارج داشت؛ مانند مزد آبیاری، نگهداری، سم پاشی، و قیمت سم، مزد زدودن علف های هرز و هرس و اصلاح درختان و مزد آفت زدایی، قیمت آب

خریداری شده و قیمت وسائل آب رسانی که برای همین محصول تهیه شده، همان گونه که در مخارج کاشت گفته شد.

- مخارج برداشت؛ مانند مزد میوه چین، دروگر و کمباین و هزینه جدا کردن دانه از کاه، و خشک کردن خرما.

مزد کار صاحب محصول جزو مخارج به حساب نمی آید، یعنی نباید مزد آن چه خودش کار کرده محاسبه کند و از محصول کسر نماید و نیز کرایه زمین و وسائلی که از خودش می باشد محاسبه نمی شود، مثلاً اگر با تراکتور خودش زمین را شخم زده، نمی تواند بگوید اگر تراکتور اجاره می کردم مثلاً فلان مبلغ می گرفت، و آن مبلغ را جزو مخارج این محصول به حساب آورد. [\(1\)](#)

ص: 10

1- تحریر الوسيله، ج 1، كتاب الزكاة، الفصل الثالث، المطلب الثاني، م 2. توضیح المسائل، م 1880 - 1881 - 1882.

1- اگر انسان، مزرعه گندم و جو را پیش از دانه بستن؛

- خرما را پیش از سرخ شدن؛

- و انگور را پیش از غوره شدن؛ خریداری کند، یا به گونه ای دیگر به ملکیت او درآید، مثلاً به او ببخشند یا ارث به او برسد، باید زکات آن را بپردازد؛ ولی اگر پس از آن باشد زکات آن ها بر او واجب نیست بلکه بر مالک قبلی است، ولی اگر بداند مالک قبلی زکات آن را نپرداخته، مقدار زکات آن مال را مالک نمی شود. (1)

2- آن چه از گندم و جو پیش از خوشه بستن چیده می شود - مثلاً برای خوراک دام - یا از غوره و انگور یا خرما، پیش از چیدن تمام آن ها مصرف کند مقدار مصرف شده زکات ندارد. هر چند احتیاط مستحب است زکات همین مقدار را نیز بپردازد، ولی اگر از انگور و خرما یا گندم و جو که زکات آن واجب شده

ص: 11

1- تحریر الوسیله، ج 1، کتاب الزکاة الفصل الثالث ص 356، الامر الثاني مسأله 7. توضیح المسائل، م 1868 و 1869.

مصرف کند، باید زکات مقدار مصرف شده را نیز بپردازد. (1)

سؤال سوم: چه وقت باید زکات پرداخت کرد؟

جواب: زمان پرداخت زکات گندم و جو، پس از درو کردن و جدا کردن آن ها از کاه است و زمان پرداختن خرما و انگور پس از چیدن آن هاست.

پس از جدا کردن زکات از اموال لازم نیست فوراً آن را بپردازد ولی اگر به کسی که می توان به او زکات داد دسترسی دارد احتیاط مستحب (2) است تأخیر نیندازد و چنان چه تأخیر انداخت و زکات تلف شد ضامن است و باید بپردازد. (3)

سؤال چهارم: چه مقدار باید زکات پرداخت کرد؟

جواب: مقدار زکات غلات بدین شرح است:

الف) اگر دیمی بوده و از باران یا نم زمین استفاده

ص: 12

1- همان، م 5، توضیح المسائل، م 1865.

2- به فتوای برخی از فقهاء اگر به کسی که می توان زکات داد دسترسی دارد بنابر احتیاط واجب نباید تأخیر بیندازد (آیه الله فاضل، آیه الله صافی).

3- همان، م 4 توضیح المسائل، م 1961 - 1962 - 1963.

کرده، یا از آب رودخانه و نهر و چشمه و امثال این ها که بدون هزینه و زحمت است، مشروب شده زکات آن یک دهم (یک از ده) است، یعنی هر ده کیلو محصول یک کیلویش زکات است.

ب) اگر با آب دستی یا موتور پمپ آبیاری شده، زکات آن یک بیستم است (یک از بیست).

ج) اگر با آب قناتی که مخارج حفاری و لایروبی دارد، آبیاری شده، زکات آن یک دهم (یک از ده) ، اما مخارج حفاری و لایروبی به مقداری که در به دست آمدن همین محصول تأثیر دارد، کسر می گردد.

د) اگر به هر دو شیوه، مشروب شده است، مسأله سه صورت دارد:

1- بیش تر با یکی از این ها آبیاری شده؛ مثلاً همیشه آب موتور پمپ خورده و گاهی هم باران باریده زکات آن یک بیستم است یا بیش تر باران باریده و مثلاً یکی دو بار هم با آب چاه آبیاری شده زکات آن یک دهم است.

2- با هر دو مشروب شده؛ زکات نصف محصول، یک دهم و زکات نصف دیگر یک بیستم است. [\(1\)](#)

3- اگر از هر دو آبیاری شده؛ ولی معلوم نیست کدام یک بیش تر بوده زکات آن، یک بیستم است.

ص: 13

1- همان المطلب الثالث، ص 222، توضیح المسائل، م 1875 تا 1877.

- 1- گندم و جو و خرما و کشمشی که زکات آن را داده اند، اگر چند سال هم بماند، مجدداً زکات ندارد. (1)
- 2- اگر گندم و جو و خرما و کشمش که زکاتش واجب شده، خوب و بد دارد باید زکات هر کدام از خوب و بد را از خود آن بدهند و یا زکات همه را از خوب و بد بدهند و به احتیاط واجب نمی توانند زکات همه را از جنس بد بدهند. (2)

وظیفه دام داران

دام دارانی که گوسفند یا گاو یا گاو میش یا شتر نگهداری می کنند با وجود شرایطی که گفته می شود پرداخت زکات دام بر آن ها واجب می شود:

- 1- یک سال مالک آن ها باشند.
- 2- حیوان در تمام سال بیکار باشد.
- 3- حیوان در تمام سال بچرد و از علف بیابان تغذیه کند.
- 4- تعداد دام به حد نصاب برسد. (3)

ص: 14

-
- 1- توضیح المسائل، م 1874.
 - 2- توضیح المسائل، م 1895.
 - 3- تحریر الوسیله، ج 1، کتاب الزکاة، فی زکاة الانعام. توضیح المسائل، م 1856 و 1908.

الف) گذشت سال

1- زکات دام در صورتی واجب می شود که صاحب آن یک سال مالک آن باشد؛ پس اگر پیش از آن که یک سال بگذرد (1)، دام را بفروشد؛ مثلاً گوسفند یا گوسالهء پرواری را، هفت، هشت ماه نگه می دارد و می فروشد یا به خرید و فروش دام اشتغال دارد و هیچ گاه دام ها را یک سال نگه نمی دارد زکات واجب نیست ولی اگر یازده ماه نگه داشته و در ماه دوازدهم فروخته، باشد زکات آن واجب می شود که پس از گذشت ماه دوازدهم باید پردازد.

ب) بیکار بودن

یکی از شرایط وجوب زکات دام آن است که حیوان در طول سال بیکار باشد، پس شتری که برای بارکشی یا گاوی که در شخم زدن زمین به کار گرفته می شود،

ص: 15

1- به نظر برخی از فقهاء، پس از گذشت یازده ماه، زکات واجب می شود. (آیة الله فاضل، آیة الله صافی، آیة الله سیستانی وآیة الله تبریزی).

زکات ندارد، ولی اگر در طول سال، یکی دو روز به کار گرفته شود، زکات آن واجب است. (1)

ج) بیابان چر بودن

1- دام هایی که علف دستی می خورند، یا از علف کاشته شده استفاده می کنند، خواه صاحب دام آن را کاشته باشد یا دیگری کاشته و او خریده یا اجاره کرده است، زکات ندارند. (2)

2- اگر دام، گاهی در بیابان می چرد و گاهی علف دستی می خورد یا بخشی از سال، مثلاً تابستان در بیابان می چرد و در بخش دیگری؛ مثلاً پاییز و زمستان علف دستی می خورد، زکات ندارد.

3- اگر دام، در تمام سال می چرد ولی چند روزی علف دستی بخورد، که عرفاً به آن حیوان بیابان چر بگویند، زکات دارد. (3)

ص: 16

1- توضیح المسائل، م 1908، برخی از فقهاء این شرط را لازم نمی دانند و چنان چه حیوان در شخم زدن و حمل بار یا امثال آن به کار گرفته شود احتیاط واجب آن است که زکاتش پرداخت شود. (آیه الله سیستانی)

2- همان.

3- برخی از فقهاء، این شرط را لازم نمی دانند و زکات حیوان هایی که علف دستی می خورند را نیز واجب دانسته اند. (آیه الله سیستانی).

د) به نصاب رسیدن

نصاب دام، تعداد معینی است که اگر حیوان های موجود کم تر از آن تعداد باشد زکات ندارد، نصاب گوسفند و گاو و شتر و مقدار زکات آن ها بدین شرح است.

نصاب گوسفند

اولین نصاب گوسفند چهل عدد است و زکات آن یک گوسفند است پس اگر تعداد گوسفندان کم تر از 40 عدد باشد زکات ندارد و نصاب های بعدی آن بدین شرح است. (1)

عکس

نصاب	مقدار زکات
۱۲۱ گوسفند	۲ گوسفند
۲۰۱ گوسفند	۳ گوسفند
۳۰۱ گوسفند	بنابر احتیاط واجب، ۴ گوسفند
۴۰۰ گوسفند و بیشتر از آن	هر صدتای آن یک گوسفند

مقدار فاصله بین دو نصاب، زکات ندارد یعنی اگر

ص: 17

1- به نظر برخی از فقهاء، نصاب گاو دو تاست، 30 و 40 و بیشتر از 40 با همین دو عدد محاسبه می شود مثلاً زکات 60 رأس گاو دو گوساله است که وارد سال دوم شده باشد. (آیه الله مکارم).

تعداد گوسفندان از یک نصاب بگذرد ولی به نصاب بعدی نرسد، زکات نصاب پایین را باید پردازد مثلاً زکات 115 گوسفند، یک گوسفند است. (1)

نصاب گاو

اولین نصاب گاو سی رأس است و زکات آن یک گوساله است که یک سال آن تمام شده و وارد سال دوم شده باشد و نصاب های بعدی بدین شرح است: (2)

عکس

نصاب	مقدار زکات
۴۰ گاو	یک گوساله ماده‌ای که وارد سال سوم شده باشد
۶۰ گاو	دو گوساله
بیشتر از ۶۰ گاو	برای هر ۳۰ تا یک گوساله دو ساله و هر ۴۰ تا یک گوساله سه ساله ^۳

ص: 18

1- توضیح المسائل، م 1913 و 1914.

2- به نظر برخی از فقها، نصاب گاو دو تاست، 30 و 40 و بیشتر از 40 با همین دو عدد محاسبه می شود. مثلاً زکات 60 رأس گاو دو ساله است که وارد سال دوم شده باشند. (آیه الله مکارم)

شتر دوازده نصاب دارد بدین شرح:

عکس

مقدار زکات	نصاب
۱گوسفند	۵ شتر
۲گوسفند	۱۰ شتر
۳گوسفند	۱۵ شتر
۴گوسفند	۲۰ شتر
۵گوسفند	۲۵ شتر
یک شتری که وارد سال دوم شده باشد	۲۶ شتر
یک شتری که وارد سال سوم شده باشد	۳۶ شتر
یک شتری که وارد سال چهارم شده باشد	۴۶ شتر
یک شتری که وارد سال پنجم شده باشد	۶۱ شتر
دو شتری که وارد سال سوم شده باشد	۷۶ شتر
دو شتری که وارد سال چهارم شده باشد	۹۱ شتر
برای هر چهل شتر، یک شتری که وارد سال سوم شده باشد ^۱	۱۲۱ شتر و بیشتر از آن

در این بخش نیز پاسخ سؤال سوم و چهارم مشخص شد و سؤال پنجم نیز چون مربوط به تمام متعلقات زکات است در پایان می آوریم.

چند مسأله:

- 1- اگر حیوان ها سالم هستند، حیوان ناقص و مریض به عنوان زکات آن ها کافی نیست. و نیز اگر حیوان ها همه جوانند، حیوان پیر و فرتوت کافی نیست ولی اگر همه آن ها همان گونه باشند، اشکال ندارد. (1)
- 2- در زکات، نر یا ماده بودن حیوان شرط نیست بنابراین می تواند زکات حیوان های نر را از جنس ماده بدهد، هر چند همه آن ها نر نباشند یا از جنس ماده بدهد، هر چند همه آن ها ماده نباشد. (2)
- 3- زکات گوسفندان را می تواند از جنس بز یا میش بدهد و لازم نیست زکات گوسفندانی را که مثلاً همه قوچ و میش هستند، حتماً از همان جنس بدهد.

وظیفه سگه داران

از آن جا که امروزه سگه طلا و نقره، چندان رواج ندارد و کم تر کسی است که زکات سگه بر او واجب

ص: 20

-
- 1- تحریر الوسيله، ج 1، كتاب الزكاة، في زكاة الانعام، فيما يؤخذ من الزكاة، م 1.
 - 2- همان، م 2.

شود، لذا به پاسخ تمام سؤال ها نمی پردازیم و تنها به شرایط وجوب زکات سکه و نصاب و مقدار زکات آن می پردازیم.

1- کسانی که طلا و نقره دارند با شرایط زیر زکات آن واجب است:

*به نصاب لازم برسد.

*یک سال بر آن بگذرد.

*مسکوک باشد. (1)

توضیح شرایط:

1- نصاب طلا 15 مثقال و نصاب نقره 105 مثقال است و اگر از این مقدار کم تر باشد زکات ندارد. (2)

2- اگر یازده ماه سکه ها را نگه داشته باشد زکات آن واجب می شود که در پایان ماه دوازدهم باید پردازد ولی اگر پیش از ماه یازدهم تعدادی از آن ها را بفروشد یا ببخشد که وزن مجموع باقی مانده آن ها کم تر از

ص: 21

1- تحریر الوسيله، ج 1، كتاب الزكاة، الفصل الثانی فی زكاة النقدين. توضیح المسائل، م 1899.

2- همان، الاوّل، توضیح المسائل، م 1897.

نصاب باشد، زکات واجب نیست. (1)

3- طلا و نقره در صورتی که به صورت سکه رایج (2) باشد، زکات دارد ولی طلای شمش یا زیورآلات زکات ندارد. (3)

مقدار زکات

1- مقدار زکات طلا و نقره، همیشه یک چهلم (1/40) - است، یعنی وقتی از نصاب گفته شده کم تر نباشد یک چهلم آن به عنوان زکات باید پرداخت شود. (4)

2- اگر زکات طلا- و نقره را بپردازد و تا سال دیگر آن ها را نگه داشته باشد و از نصاب کم تر نباشد مجدداً باید زکات آن را بپردازد و همچنین در سال های آینده. (5)

سؤال پنجم: مصرف زکات کدام است؟

جواب: مصرف زکات در هشت جا است که می توان

ص: 22

1- همان، الثالث، توضیح المسائل، م 1902.

2- به فتوای برخی از فقهاء سکه طلای بهار آزادی، اگر به حد نصاب برسد زکات دارد (امام خمینی، آیه الله خامنه ای).

3- همان، الثانی، توضیح المسائل، م 1899 و 1900.

4- همان، الاوّل.

5- توضیح المسائل، م 1898.

آن را در تمام یا برخی از این موارد مصرف کرد.

مصارف هشت گانه زکات در آیه 60 سوره توبه بدین صورت آمده است:

« إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ »

توضیح مصارف زکات

1- فقیران، کسانی که درآمدی ندارند، یا درآمد آن‌ها مخارجشان را کفاف نمی‌دهد.

2- مسکینان، آنان که به کلی در مانده و بینوایند.

3- کسانی که از طرف امام علیه السلام یا نایب او مأمور جمع آوری و نگهداری و توزیع زکاتند (عاملین).

4- برای الفت دادن دل‌ها به اسلام و مسلمانان؛ مانند غیر مسلمانانی که اگر به آن‌ها کمکی بشود، به دین اسلام می‌گروند، یا در جنگ به مسلمانان کمک می‌کنند (مؤلفه قلوبهم).

5- خریداری برده‌ها و آزاد کردن آنان (فی الرقاب).

ص: 23

6- بدهکارانی که نمی توانند قرض خود را بدهند (غارمین).

7- در راه خدا؛ یعنی در کارهایی که نفع آن به عموم می رسد و مورد رضایت خداست؛ مانند ساختن جاده، پل، مسجد (في سبيل الله).

8- مسافری که در سفر مانده است و خرج برگشت به وطن را ندارد هر چند در وطن خود فقیر نباشد (ابن السبیل). (1)

احکام مصرف زکات

1- کسی که زکات دریافت می کند، باید دارای این شرایط باشد:

* مسلمان باشد. (2)

* واجب النفقه زکات دهنده نباشند؛ مانند همسر و فرزند.

* اگر زکات دهنده سید نیست، زکات گیرنده نیز سید نباشد.

* زکات را در معصیت مصرف نکند.

* و بنا بر احتیاط واجب آشکار معصیت کبیره نکند. (3)

ص: 24

1- توضیح المسائل، م 1925.

2- کسانی که از سهم « مؤلفه قلوبهم » به آن ها زکات داده می شود، لازم نیست شیعه باشند.

3- توضیح المسائل، م 1942 - 1946 تا 1948 و 1956.

2- اگر پسر به کتاب های علمی دینی احتیاج داشته باشد، پدر می تواند برای خریدن آن کتاب ها به او زکات بدهد. (1)

3- پدر می تواند به پسرش زکات بدهد که برای خود زن بگیرد. (2)

4- کسی که مشغول تحصیل علم است و اگر تحصیل نکند می تواند برای معاش خود کسب کند چنان چه تحصیل آن علم واجب یا مستحب باشد می توان به او زکات داد و اگر تحصیل آن علم واجب یا مستحب نباشد زکات دادن به او اشکال دارد. (3)

5- به کسی که معلوم نیست سید است یا نه، می توان زکات داد. (4)

6- لازم نیست زکات هر یک از اموال، از همان مال پرداخت شود بلکه می تواند قیمت آن را پردازد. (5)

ص: 25

1- توضیح المسائل، م 1950.

2- توضیح المسائل، م 1951.

3- توضیح المسائل، م 1990.

4- توضیح المسائل، م 1956.

5- توضیح المسائل، م 1892 - 1913.

7- به کسی که بدهکار است و نمی تواند بدهی خود را بدهد، اگر چه مخارج او بر انسان واجب باشد، می توان زکات داد. (1)

8- کسی که باید زکات بدهد اگر از فقیری طلبکار باشد می تواند طلبی را که از او دارد بابت زکات حساب کند و از او نگیرد. (2)

9- کسی که بدهکار است و نمی تواند بدهی خود را بپردازد اگر چه فقیر نباشد انسان می تواند طلبی که از او دارد بابت زکات حساب کند. (3)

10- چیزی را که انسان بابت زکات به فقیری می دهد، لازم نیست به او بگوید که زکات است بلکه اگر فقیر خجالت بکشد مستحب است به طوری که دروغ نشود به اسم هدیه و پیشکش به او بدهد ولی باید در نیت خود قصد پرداخت زکات داشته باشد. (4)

11- پس از جدا کردن زکات لازم نیست فوراً آن را

ص: 26

1- توضیح المسائل، م 1947.

2- توضیح المسائل، م 1933.

3- توضیح المسائل، م 1939.

4- توضیح المسائل، م 1935.

به مستحق بدهد ولی اگر به کسی که می شود زکات داد دسترسی دارد احتیاط مستحب آن است که دادن زکات را تأخیر نیندازد. (1)

12- انسان نمی تواند زکاتی که از مال خود جدا کرده برای خودش بردارد و چیز دیگری به جای آن بگذارد. (2)

13- اگر زکات را از مال خود کنار بگذارد می تواند در بقیه آن تصرف کند و اگر قیمت آن را کنار بگذارد (نه از خود آن)، می تواند در تمام آن مال تصرف کند. (3)

14- اگر زکات قبل از پرداخت تلف شود:

الف: پرداخت آن ممکن نبوده ← ضامن نیست و پرداختن عوض آن واجب نمی باشد.

ب: پرداخت آن ممکن بوده

1- در پرداخت یا حفظ آن کوتاهی نکرده است ← ضامن نیست.

2- در پرداخت یا حفظ آن کوتاهی کرده است ← ضامن است. (4)

ص: 27

1- توضیح المسائل، م 1961 و 1962.

2- توضیح المسائل، م 1966.

3- توضیح المسائل، م 1965.

4- تحریر الوسیله، ج 1، ص 343، م 7 و 8.

15- اگر پیش از آن که زکات بر او واجب شود مثلاً پیش از دانه بستن گندم و جو، چیزی بابت زکات به فقیر بدهد، زکات حساب نمی شود (1) ولی بعد از آن که زکات بر او واجب شد اگر چیزی را که به فقیر داده از بین نرفته و موجود است و آن فرد هنوز هم فقیر است می تواند چیزی را که به او داده بابت زکات حساب کند. (2)

16- اگر شخصی که از دنیا رفته زکات بدهکار باشد، بر ورثه او واجب است زکات اموال او را پردازند و چنان چه قرض داشته باشد و زکات نیز بدهکار باشد باید اول زکات را از مالی که زکات آن واجب شده بدهند، بعد قرض او را ادا کنند. (3)

مستحبات پرداخت زکات:

1- خویشان (4) خود را بر دیگران

ص: 28

1- به فتوای برخی از فقهاء می تواند به او قرض دهد و بعد از اینکه زکات بر او واجب شد حساب کند. (آیه الله مکارم).

2- توضیح المسائل، م 1970.

3- توضیح المسائل، م 1893.

4- ولی به فرزند و نوه و پدر و مادر و جد و جدّه نمی توان زکات داد.

- و اهل علم و کمال را بر غیر آنان

- و کسانی را که گدایی نمی کنند بر گدایان مقدم دارد.

2- زکات دام ها را به فقیرهای آبرومند بدهد.

3- زکات را آشکارا و صدقهء مستحبی را پنهانی پردازد. (1)

الحمد لله اولاً و آخراً

ص: 29

1- توضیح المسائل، م 1973 و 1974.

فهرست عناوین کتاب های ستاد اقامه نماز به ترتیب سال انتشار

1- آشنایی با نماز (جوانان)

2- راز نماز (جوانان)

3- پرتوی از اسرار نماز

4- نماز نشانه حکومت صالحان

5- سرچشمه امید

6- هزار کتاب و رساله پیرامون نماز

7- تنهایی آفرینش

8- هدایت نوجوان به سوی نماز

9- يك صد و چهارده نکته پیرامون نماز

10- نماز در اسارت

11- آموزش نماز (نوجوانان)

12- سیصد و سیزده سخن پیرامون نماز

13- نماز بهشت خلوت انس

14- اقامه نماز در دوران کودکی و نوجوانی

15- معراج سبز

16- نشانه های نور

17- بهداشت مسجد

18- جشن شکوفه ها

19- ملکه جنگل

20- نافله باغ

- 21- نام دیگر زمین
- 22- نماز محبوب عارفان
- 23- نماز و نمازگزاران
- 24- نمازهای مستحبی
- 25- جاده سجاده
- 26- در رواق نور
- 27- شکفتنی دیگر
- 28- آموزش خط نستعلیق در عرصه نماز
- 29- پیام معنویت
- 30- تفسیر نماز
- 31- زنگ نماز
- 32- گل تسبیح خدا
- 33- مجموعه اشعار نماز و عاشورا
- 34- نشانه های حق گزاری نماز
- 35- آبخار رحمت
- 36- پیشانی سوخته
- 37- چهارصد سخن پیرامون نماز
- 38- طهارت روح
- 39- بهترین پناه گاه
- 40- امام در سنگر نماز
- 41- پرستش آگاهانه

- 43- همراه با نماز
- 44- داستان نماز عارفان
- 45- در قلمرو راز
- 46- پرواز
- 47- حی علی الصلوة
- 48- یک صبح پر ماجرا
- 49- آداب و مستحبات نماز
- 50- داستان ها و حکایت های نماز
- 51- نماز پیوند خلق و خالق
- 52- نماز در آئینه حدیث
- 53- نماز در آئینه قرآن
- 54- دوست من نماز
- 55- کوتاه و خواندنی از نماز
- 56- پاداش زهرا
- 57- لبخند شیرین پیامبر
- 58- مجموعه مقالات برگزیده
- 59- معارفی از نماز
- 60- من نماز می خوانم زیرا...
- 61- نماز حقیقت درخشنده
- 62- نماز راهی به سوی کامیابی
- 63- نماز یا بهترین راه خودسازی

64- پژواک عشق

65- نور مؤمن

66- و نماز یعنی رهبری

67- پاداش های نمازگزاران

68- سحر خوان

69- نماز از دیدگاه دانشمندان و متفکران

70- پیام معنویت (به خط نستعلیق)

71- مرغ سحر

72- سجاده عشق نماز شب

73- محراب عشق (نماز جماعت)

74- مسجد نمونه

75 نماز ابرار

76- فصل نامه نیایش

77- بازگشت به اصل

78- گوشه هایی از تجلی نماز در ادبیات فارسی

79- 40 حدیث و چهل خاطره از حضرت امام (ره)

80- نیایش سرخ

81- نماز و زندگی (جلد دوم)

82- نماز و اخلاق دانشجویی

83- نسیم انس

84- نماز، حکومت، تربیت (جلد اول)

85- در باغ سبز (جلد 1)

86- در باغ سبز (جلد 2)

87- در باغ سبز (جلد 3)

88- در باغ سبز (جلد 4)

ص: 31

89- واگویی راز در آینه عرفان نماز

90- باغ بی فصل

91- مثل فرشته

92- نماز زیباترین جلوه نیاش

93- نماز و زندگی (جلد اول)

94- نماز و نوسازی معنوی

95- آن جا که خدا را می توان یافت

96- نماز ذروه ناز

97- نماز و تربیت

98- یاد شیرین تو

99- منظومه نماز

100- نقش نماز در زندگی زوج های جوان

101- نماز زیباترین الگوی پرستش

102- نماز شناسی (جلد اول)

103- تماشای افق (مجموعه شعر)

104- در جاری زلال زمزم

105- شیر و خط (نمایش نامه)

106- نماز عاشقی

107- نماز شناسی (ج 2)

108- مقامات عرفانی نماز در قرآن

109- کتاب چه تمرین نماز

- 110- ترجمه نهج البلاغه دشتی
- 111- شبی در پایتخت بهشت
- 112- در باغ سبز (جلد 5)
- 113- جوانه های جوان (جلد 1)
- 114- جوانه های جوان (جلد 2)
- 115- جوانه های جوان (جلد 3)
- 116- جوانه های جوان (جلد 4)
- 117- آرامش زلال
- 118- ضیافت عشق
- 119- مردی با نماز تمام
- 120- تصویر نماز در فرهنگ عامیانه
- 121- چرا نماز بخوانیم؟
- 122- نماز و مفاهیم نمادین
- 123- نماز، حکومت، تربیت (جلد دوم)
- 124- سطری از آسمان
- 125- نماز و جامعه شناسی
- 126- ماه خورشید نما
- 127- کلام برتر
- 128- شیوه های گسترش فرهنگ نماز در قرآن
- 129- اذان و اقامه در اسلام
- 130- زکات در اندیشه ها

131- سیمای مجتهدین

132- ماه بی بی

133- دقیقه های زلال

134- ابریشمی از دریا

ص: 32

بسمه تعالی

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

با اموال و جان های خود، در راه خدا جهاد نمایید، این برای شما بهتر است اگر بدانید.

(توبه : 41)

چند سالی است که مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه موفق به تولید نرم افزارهای تلفن همراه، کتاب خانه های دیجیتالی و عرضه آن به صورت رایگان شده است. این مرکز کاملاً مردمی بوده و با هدایا و نذورات و موقوفات و تخصیص سهم مبارک امام علیه السلام پشتیبانی می شود.

برای خدمت رسانی بیشتر شما هم می توانید در هر کجا که هستید به جمع افراد خیراندیش مرکز بپیوندید.

آیا می دانید هر پولی لایق خرج شدن در راه اهلبیت علیهم السلام نیست؟

و هر شخصی این توفیق را نخواهد داشت؟

به شما تبریک میگوئیم.

شماره کارت :

6104-3388-0008-7732

شماره حساب بانک ملت :

9586839652

شماره حساب شبا :

IR390120020000009586839652

به نام : (موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه)

مبالغ هدیه خود را واریز نمایید.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آبا ده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

